

ЖУРНАЛИ- ХИЖАКИ: ЯК ЇХ РОЗПІЗНАТИ ТА УНИКНУТИ?

Джерело: журнал "Наука та метрика"
Головна / Допомога вченому / 2024-07-22

Наукові журнали повинні керуватись та дотримуватись принципів наукової етики, сприяти популяризації знань та розвитку науки. Проте існують журнали-хижаки, які порушують всі норми та правила.

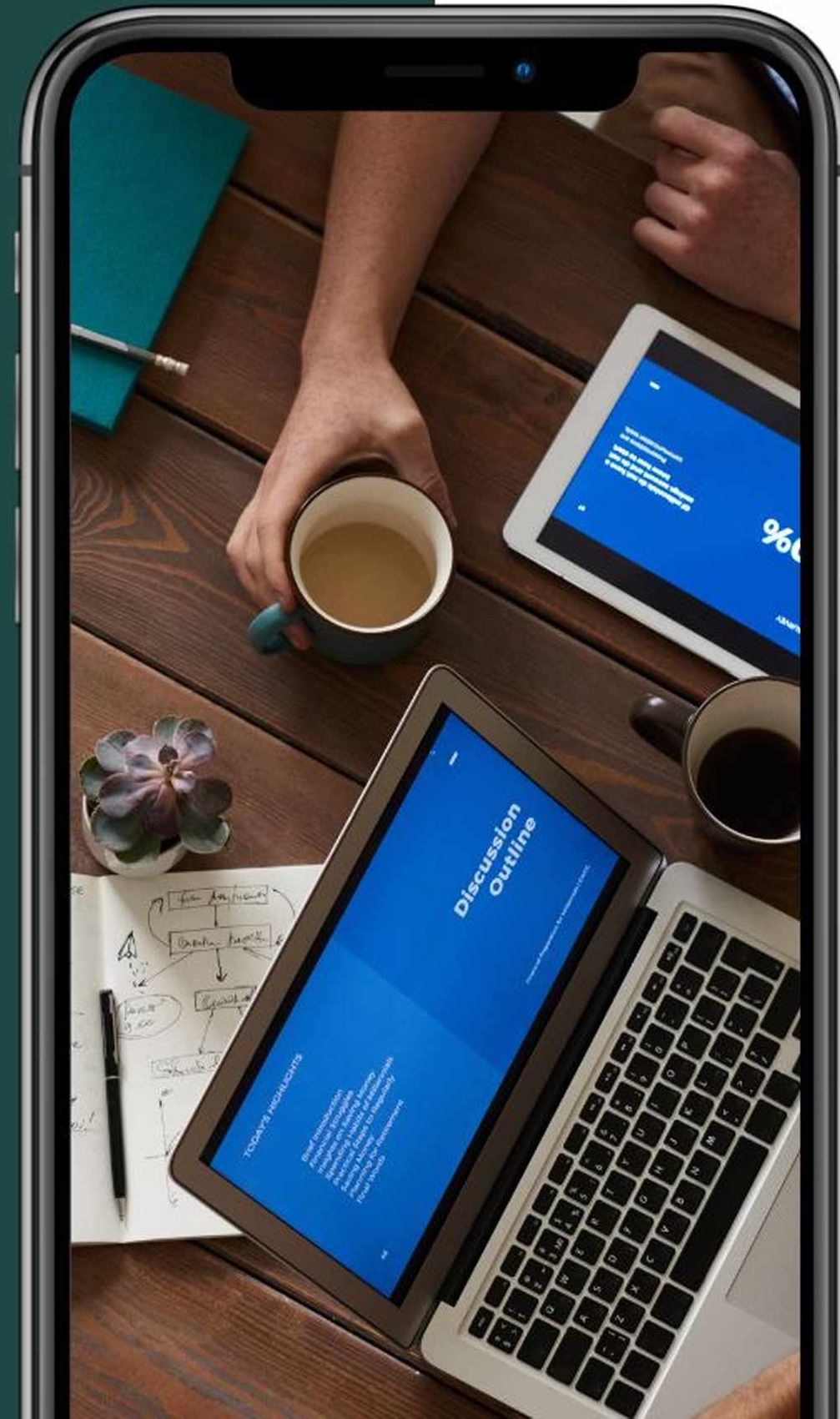
Ведення наукової та викладацької діяльності передбачає регулярну публікацію наукових досліджень. По-перше, це є обов'язковою умовою для здобуття вчених звань та наукових ступенів. По-друге, при проходженні переатестації, для отримання грантів, можливостей стажування за кордоном, отримання віз, міжнародної співпраці тощо, наукові публікації грають одну з головних ролей. Але як при публікації власного дослідження не натрапити на шахраїв? Сьогодні ми розберемо, хто ж такі “журнали-хижаки”.

ЩО ТАКЕ ЖУРНАЛ-ХИЖАК?

Журнали-хижаки, або шахрайські журнали, – видання, які маскуються під наукові журнали, а головна мета таких видань це отримання фінансової вигоди. У таких журналах не дотримуються принципів наукової етики, публікаційної політики та академічних стандартів.

Такі журнали завдають шкоди не тільки авторам, обманюючи їх фальшивою публікацією або публікацією сумнівної якості та репутації, але й науці в цілому.

Як розпізнати хижацький журнал?

Перед тим, як подавати рукопис на розгляд у редакцію видання, потрібно звернути увагу на деякі ознаки, які допоможуть вам розпізнати журнал-хижак.

- вартість публікації є низькою;
- забагато або замало публікацій в одному випуску;
- замало інформації на сайті журналу;
- відсутність експертного рецензування;
- високий показник самоцитування;
- перевірка рукопису відбувається дуже швидко;
- велика розгалуженість журналу – занадто велика кількість дисциплін та напрямків, з яких приймаються статті.

Як працюють журнали- хижаки?

Хижацькі журнали можуть працювати за кількома схемами, наприклад:

- Вимагають оплату одразу, а після проведення платежу зникають, залишаючи автора ні з чим.
- Імітують роботу над матеріалом, але поверхнево та неякісно. Наприклад, можуть не проводити рецензування або проводити його на поверхневому рівні, не дотримуючись жодних правил наукової етики та публікаційної політики.

Основна шкода від таких журналів полягає в тому, що автори витрачають свої часові та фінансові ресурси на публікацію в них. Оскільки ці журнали не є авторитетними, публікації в них не дають бажаного результату, що впливає на статус вчених і науковців. Такі журнали не включаються у відомі бази даних, а у разі підозр та подальших перевірок їх можуть виключити.

Шкода, завдана науці такими журналами полягає у тому, що вони публікують неперевірені статті низької якості, оскільки їх перевірка не відбувається належним чином. Такі опубліковані матеріали згодом використовуються іншими дослідниками як джерело інформації та цитуються в їх роботах, що значно знижує якість таких досліджень, і це може тривати довго через ланцюгову реакцію. Публікація таких неякісних робіт підриває довіру до наукових досліджень.

ВИДИ ЖУРНАЛІВ-ХИЖАКІВ

1. **Вкрадені** – інакше такі видання можна назвати журнали-копії. Вони повністю копіюють журнали, що індексуються у міжнародних базах даних, таких як Scopus, Web of Science тощо.
2. **Псевдоавторитетні** – це можуть бути журнали, що колись індексувалися у відомих міжнародних базах даних, той самий Scopus. Але з якихось причин ці журнали були виключені з баз, при цьому про це авторів не повідомляють.
3. **Хибні** – такі журнали створюються з ціллю - отримати фінансову вигоду. Вони можуть навіть не опублікувати ваше дослідження, а лише забрати гроші. Журнали-хижаки часто копіюють та підробляють сайти престижних та авторитетних видань, що призводить до того, що велика кількість авторів потрапляє до таких видань.

Поради як можна уникнути журналів-хижаків

- **Періодична перевірка.** Регулярно перевіряйте списки включених і виключених наукових журналів у базах даних. Бази даних періодично перевіряють публікаційний контент і виключають журнали з підозрілою діяльністю.
- **Детальне знайомство з сайтом.** Ретельно ознайомтесь з інформацією про видання, зокрема: ISSN, точність назви англійською мовою, кількість і загальний список публікацій, періодичність видання тощо. Особливу увагу звертайте на оформлення сайту, зазначену на ньому інформацію: ліцензії, контактні дані, редакційну колегію, опис тощо. Якщо у вас виникли питання або підозри, зверніться до редакції.
- **Швидка публікація.** Якщо на сайті видання є інформація про “швидку публікацію”, “миттєву публікацію” або інші подібні обіцянки, не довіряйте таким журналам і оминайте їх. Хижацькі журнали зазвичай не прагнуть до серйозного співробітництва, особливо довготривалого. Це особливо стосується публікацій у відомих базах даних, таких як Scopus і Web of Science, де публікація може затримуватися на кілька місяців або навіть довше, і швидка публікація неможлива.

Одним із важливих показників при виборі журналу, що індексується у базах даних, таких як Scopus і Web of Science, є його публікаційна активність після включення до цих баз. Нерідко буває так, що після включення до бази журнал починає публікуватися частіше – наприклад, щомісяця замість два рази на рік або щоквартально. Також може спостерігатися збільшення кількості статей в одному випуску з 8-10 до 20-30. Це може свідчити про те, що журнал почав переслідувати комерційну вигоду, що, своєю чергою, знижує якість публікацій. Такі зміни можуть призвести до виключення журналу з бази даних під час наступної перевірки. У такому випадку варто утриматися від публікації у такому виданні, адже у разі виключення журналу з авторитетних баз, таких як Scopus і Web of Science, ваші публікації також будуть втрачені, що може негативно вплинути на вашу наукову та викладацьку діяльність.

Перед подачею матеріалу в редакцію, необхідно детально проаналізувати журнал, всю наявну інформацію, зміст, історію діяльності тощо. Рекомендуємо поспілкуватись та проконсультуватись з колегами аби дізнатись їх думку. Обирайте перевірені видання для публікації вашого дослідження, розвитку вашої кар'єри та науки.

